

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И
ЕНЕРГЕТИКАТА

**ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА
МАЛКИТЕ И СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Димитър Петков
Зам. Изпълнителен директор

**Качеството на работната сила – условие за развитие на
икономика базирана на знанието и повишена
конкурентност на предприятията в България**

Стратегическа Цел на ИАНМСП

**Развитие на конкурентоспособни български МСП и успешното
им интегриране в европейската и световната икономика.**

- **Оперативни цели**
- **Оперативна цел: Подобряване на бизнес средата**
  - Информационното осигуряване на МСП. В рамките на информационното осигуряване ИАНМСП ще изгради и поддържа информационна система. Изградяване на портали B2B, B2C.
  - Внедряване на е-бизнес модели в МСП
  - Изготвяне на проучвателни и аналитични материали
  - Създаване на мрежа от организации, предоставящи консултантски и информационни услуги за МСП
  - Създаване на регионални бизнес-инкубатори

Оперативна цел: Развитие на конкурентоспособността на българските предприятия

- 2.1 ИАНМСП ще насърчава иновативните дейности на предприятията и ще работи за развитие на икономика, основана на знанието, чрез:
  - организиране и провеждане на информационни кампании за стимулиране на иновативния дух, за популяризиране ролята и необходимостта от създаване и внедряване на нови продукти и технологии в предприятията,
  - управление на Националния Иновационен Фонд,
  - извършване на мерките, заложили по Приоритет 1 и приоритет 2 от ОП, а именно:
    - Подкрепа за стартиращи технологични фирми
    - Повишаване на иновативния потенциал на предприятията
    - Подобряване на про-инновационната инфраструктура в подкрепа на бизнеса
    - Проекти за МСП за технологично развитие и модернизация
    - Подкрепа за въвеждане на енергоспестяващи технологии и използването на възобновяеми енергийни източници
- 2.2 Финансово подпомагане на предприятията и улесняване достъпа до финансиране.

Оперативна цел: Развитие на експортния потенциал и разширяване позициите на българските МСП на ЕЕП и на външните пазари.

- Организиране на промоцията на българския експортен потенциал, в т.ч. чрез организиране на участия на международни изложения, търговски мисии, бизнес делегации, форуми, както и организиране на цялостната реклама на експортния потенциал,
- **Оперативна цел: Развитие на предприемачески умения**
- Агенцията ще реализира приоритета чрез организиране на специализирани обучения на МСП за придобиване и развитие на предприемачески умения, експортни знания, за придобиване на знания и опит в областта на усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС. Провеждане на информационни кампании, организиране на кръгли маси по актуални проблеми на развитие на предприемачеството и излизане на европейския и на външни пазари.

МСП в цифри 2005г.

- За МСП над 220000 работещи
- -99,3% от всички предприятия
- -90% са микро
- осигуряват заетост 75%
- Ниво на производителност 30% отердната за ЕС
- Два пъти по ниска от големите предприятия
- Иновационен индекс в сравнение с ЕС 26 място от 33 страни
- НИФ практики /липсата на подготвени лица да реализират иновативни проекти/
- МСП и разходи
- За професионално обучение 15%
- Разходи за НИРД 6%
- Като част от БВП по-малко от 1% ЕС да достигне 3%

Проблеми пред МСП във връзка с качеството на работната ръка:

- Пазарът на труда се характеризира с количествен и качествен дисбаланс.
- Търсенето на работни места значително надвишава предлагането.
- Качествените характеристики на не заетата работна сила не съответстват на качествената структура на предлаганите работни места.
- Негативната демографска ситуация задълбочава несъответствието и нежелателните ефекти при търсенето и предлагането на работни места.
- Образователната система не подготвя качествени мениджъри и съответни специалисти /несъответствие между потребности и възможности/
- Липса на фирмени стратегии и планове за кариерно развитие.
- Липса на стимули за привличане на висококвалифицирани специалисти
- Недостатъчни инвестиции в професионално обучение и развитие на персонала от страна на бизнеса

Основните трудности, които срещат институциите за продължаващо професионално обучение

- недостиг на средства за модернизация на материално-техническата база,
- липса на съвременна учебна и справочна литература,
- недостатъчна методическа подготовка на учителите и преподавателите за работа с възрастни,
- недостиг на средства за повишаване квалификацията на преподавателите, особено при реални производствени условия,
- недостатъчно ефективен диалог с работодателите и слаб интерес от тяхна страна за участие в процеса на продължаващото професионално обучение.
- Училищата, които провеждат продължаващо професионално обучение, изпитват допълнителни затруднения поради липсата на механизми за децентрализирано финансово управление на приходите от тази дейност.

Как и кой следва да решава проблемите?

- 1. Законова рамка:
- **Закон за професионалното образование и обучение** - ЗПОО (1999 г.) осигурява нормативната уредба на началното и продължаващото професионално обучение с основна цел гарантиране качеството на професионалното образование и обучение съобразно нуждите на пазара на труда и в съответствие с тенденциите в Европейския съюз; определя функциите на системата на професионалното образование и обучение (ПОО) за подготовка на гражданите за реализация в икономиката и обществото, като осигурява условия за придобиване и непрекъснато усъвършенстване на професионалната квалификация;
- **Закон за насърчаване на заетостта** – ЗНЗ (2001 г.): - *въвежда стимули за работодатели при обучение на заети за поддържане и повишаване квалификацията и на безработни в контекста на ученето през целия живот, регламентира видовете продължаващо професионално обучение, организирано от Агенцията по заетостта, условията за осъществяването му;*

Институции, отговорни за професионалното обучение

- *На национално равнище:*
- **Министерският съвет (МС)** определя държавната политика в областта на образованието и заетостта.
- **Министерството на образованието и науката (МОН)** ръководи, координира и контролира осъществяването на държавната политика в областта на професионалното образование и обучение.
- **Министерството на труда и социалната политика (МТСП)** разработва, координира и провежда държавната политика в областта на професионалната:

  - Агенцията по заетостта към министъра на труда и социалната политика изпълнява държавната политика по насърчване на заетостта и мотивационно обучение на безработни и заети лица, както и посредническите услуги

- по заетостта.

  - Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО)

- е специализиран орган на Министерския съвет, създаден (1999 г.) със Закона за професионалното образование и обучение за лицензиране дейности в областта на професионалното образование и обучение и координиране на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, обучение и образование.

Основна цел за решаване на проблемите на професионалното обучение

- Да се осигурят такива условия за професионална подготовка, които да дават възможност за непрекъснато поддържане качеството на работната сила и нейната пригодност за заетост в съответствие с изискванията на пазара на труда и икономиката на знанието
- Във връзка с реализирането на стратегическата цел и с оглед перспективите за
- развитие за периода 2005-2010 г. се определят следните основни приоритети:
- 1. Усъвършенстване условията за достъп до продължаващо професионално обучение.
- създаване на информационна система за търсене и предлагане на продължаващо професионално обучение;
- мотивация за продължаващо професионално обучение и учене през целия живот
- включване в продължаващо професионално обучение със специален акцент върху неравностойните групи на пазара на труда;
- развитие на методите и условията за отворено обучение, в т.ч. чрез съществуващата мрежа за организиране на дистанционно обучение, включително електронно обучение.

Приоритети при решаване на проблемите на професионалното обучение

- 2. Постигане ефективност на взаимодействието между институциите, ангажирани с продължаващото професионално обучение.
- 3. Осигуряване на високо качество на продължаващото професионално обучение.
- 4. Повишаване на инвестициите в продължаващото професионално обучение.
- Постигане на осведоменост на персонала за предоставяното от работодателите продължаващо професионално обучение; разпространяване на добри практики;
- въвеждане на нови мерки и данъчни стимули за насърчване на работодателите да повишават квалификацията на работниците и служителите си;
- въвеждане на ефективни мерки за насърчване на безработни за участие в продължаващо професионално обучение с отчитане спецификата на
- регионите със структурна безработица, селските региони и рисковите групи;
- повишаване управленската култура на работодателите за разработване на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни планове за развитие на човешките ресурси в малките и средни предприятия;
- въвеждане на нови мерки и поощрения за насърчване на отделния човек за участие в продължаващо професионално обучение.
- 5. Научно осигуряване на продължаващото професионално обучение

ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

- за периода 2005-2010 година се предвижда да се използват следните източници за финансиране на продължаващото професионално обучение:
- средства от Републиканския бюджет, разпределени по отговорни институции, областни и общински администрации;
- програма PHARE – в частта “Социално и икономическо сближаване”;
- структурните фондове на Европейския съюз (след 2007 г.);
- международни източници;
- средства на работодателите, включително чрез прилагане на схеми за коопериране между малките и средните предприятия и обединяване на финансовите ресурси за провеждане на обучение за професионална квалификация;
- собствени приходи на доставчиците на професионално обучение;
- лични средства за развитие на индивидуалната работна сила;

**ИАНМСП – ПАРТНЬОР НА
БИЗНЕСА**

Sofia 1000, Bulgaria1, Sveta Nedelya Sq.
Tel.: + 359 2/ 980 50 69
Fax: + 359 2/ 980 58 69
e-mail: office@sme.government.bg
<http://www.sme.government.bg>

**БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА
ВНИМАНИЕТО!**

